

KO ĆE GRADITI PORUŠENI KRST?

Tužbu vladike Artemija protiv četiri zemlje NATO sada ne podržava ni Sinod SPC, ni Vlada Srbije. Od njega zahtevaju da je povuče, a on za NT tvrdi:

Pre nego što je i počela obnova porušenih srpskih svetinja na Kosovu i Metohiji, zapalo se u čorsokak iz koj će se teško izaci ukoliko se spor na relaciji SPC - međunarodna zajednica i Sinod SPC protiv vladike Artemija što hitnije ne reši.

Kako sada stvari stoje, do pomirenja će teško doći jer niko ne želi da odustane od svojih namera. Vladika Artemije, izričit nezainteresovanost međunarodne zajednice, Sudu za ljudska prava u Strazburu tužio je Italiju, Nemačku, Englesku i Francusku, i ne namerava da povuče tužbu. Kako NT saznaće, ni Sinod SPC neće odustati od namere da episkopu ne da blagoslov, jer zbog Artemija trpi pritisak države i sveta.

Priču koju sledi potvrdili su izvori NT iz Vlade Srbije, ali i SPC. Međutim, niko od sagovornika nije želeo javno da govori o tome. Problem je u tolikoj meri složen da, kako kaže naši sagovornici, mogu ga da reše samo patrijarh Pavle, šef UNMIK Petersen i premijer Koštunica.

Izraelski advokati pišu tužbu

Naši izvori tvrde da je vladika izgubio strpljenje, jer od međunarodne zajednice nikako nije stizao obecani novac za obnovu porušenog. U septembru je čak izšao iz Komisije u kojoj su bezrazložno, po njegovom mišljenju, sedeli i predstavnici Uneske, koji bez novčane pomoći, baš kao oni, ništa nisu mogli da urade.

Vladika se tada, tvrde naši izvori, za pomoći i mišljenje povodom najavljenе tužbe obraćao i premijeru Koštunici. S njim se sastao nekoliko puta i uvek su se rasatali uz običanje da će Koštunica čitav problem ponuditi na razmatranje i Vladi Srbije. Ministar Mladen Dinkić, dodaje naš izvor, bio je spreman da finansijski pomogne, naravno uz opasku da se nigde ne pominje država, ali samo ako Koštunica svojim potpisom to potvrdi. Kako se to čitave jeseni nije desilo, Artemije je zaboravio na predlog zajedničkog rešenja problema i okrenuo se drugoj strani: advokatskom lobiju Jevreja iz diasprese, koje je upoznao još 2001. godine na jednom od svojih putovanja u Izrael.

Koštunica je smatrao da tužba ne može da prode u Strazburu i zato je vladici okrenuo leđa, tvrdi naš sagovornik iz Vlade. Međutim, tako nisu smatrali i vladiki prijatelji iz Izraela, koji su prilikom posete Kosovu i Metohiji, za Viđovdan prošle godine, rekli da je prosti neverovatno kako Srbija ne ume da izvuče korist iz blaga na svojoj teritoriji.

Mi Jevreji od pustinje pravimo oazu, a vi Srbii obrnuto, od oaze pustinju - bio je njihov zaključak.

Pritisci i na državu

Artemije je nakon toga zatražio mišljenje Sinoda SPC, koji mu je krajem jeseni i početkom zime dao zeleno svetlo za intervenciju u Strazburu. Međutim, meseć dana posle tužbe ispostavilo se da to baš i nije tako. Samo dva dana nakon razgovora šefa UNMIK Petersena i patrijarha Pavla, na Božić u Pećkoj patrijaršiji, Sinod je vladici poslao poruku u kojoj mu toplo preporučuje da odustane od tužbe.

Problem je tog momenta postao i političko pitanje, jer je država počela da trpi međunarodne pritiske i da utiče na

MENI NIKO NIŠTA NE MOZE DA NAREDI!

Koštunica je smatrao da tužba ne može da prode u Strazburu i zato je vladici okrenuo leđa, tvrdi izvor NT iz Vlade

Crkvu da povuče tužbu.

Advokat Toma Fila, savetnik patrijarha, za NT kaže da se s pritiscima krenulo od Rasima Ljajića, ministra za ljudska i manjinska prava. Međutim, gospodin Ljajić o tome nije želeo ništa da nam kaže. I Ambasada Italije u Beogradu ostala je nema na naše molbe da rasvetlimo drugu stranu priče.

Sinod SPC i vladika raško-prizrenski o svojim razmircama tek će razgovarati, ali iza zatvorenih vrata. Sam vladika Artemije na ovu temu nije želeo da govori. Na svaki naš poziv, ponavlja je:

- Meni niko ništa ne može da naredi!

J. Tasić
Foto: Z. Tatar

Tužba koju je eparhija raško-prizrenска podnela protiv četiri člana NATO pisana je na stranicama i po usmerena pre svega ka ostvarivanju prava na nadoknadu štete nastale rušenjem srpskih svetinja. Vladika Artemije traži da se sudskim veštajenjem utvrdi šteta, kao i da odgovorni platite obnovu zapaljenih manastira i crkava, koje treba vratiti u predašnje stanje, kaže za NT advokat Živojin Jokanović, i dodaje:

- Po sadržini i konceptu,

Ljubiša Folić, arhitekta eparhije raško-prizrenske:
Artemiju odmažu, patrijarhom manipulišu

Prof. dr Ljubiša Folić, arhitekta eparhije raško-prizrenske i dugogodišnjeg saradnika vladike Artemija, kaže za NT da je ponosan na odluku episkopa, koji je, iako prilično usamljen, ipak ostao čvrsto rešen da stvar istera do kraja:

- Cestitam vladiki. Naročito sad, kad sam siguran da mu je i život u opasnosti. Umesto da mu se pomognem, pritiskom na Crkvu država mu samo odmaže. Preporuka Sinoda da se odustane od tužbe je neobzbiljna.

Po mišljenju arhitekte Folića, pojedinci iz države na ruševinama kosovskih svetinja grade karijeru, pokusavaju da manipulišu patrijarhom, Crkvom, svima nama - narodom:

- Patrijarh Pavle je u molitvi sve vreme. Da pride i da mu kažete kako vam je potreban njegov ži-

vot, bez razmišljanja bivam ga dao. On misli da su svi koji mu se obracaju iskreni, jer uvek polazi od sebe. Nažalost, ne shvata da s njim razgovaraju samo onda kad im je potreban, odnosno kad žele da manipulišu. Zašto bi s njim inače razgovarali o povlačenju tužbe. Verovatno zato što ona dobro napreduje i što je uskomešala strasti nekih ljudi van zemlje. Jer, dozvolite, u pitaju su milijarde dolara.

Da su hteli, svetski moćnici su imali vremena da pokažu dobru volju, kaže Folić, i dodaje:

- Niko ne brani italijanskog vlasti, ali i drugim zemljama, da daju novac za obnovu srpskih svetinja. Nemoralno je to što tvrde da im je tužbom tako nemožno onemogućeno. Konačno, kome bi sad i obnovili, kad tamo više nema naroda. A treba im postaviti i

jedno visoko moralno pitanje: Kako da srpske crkve ponovo zidaju oni koji su ih palili i rušili s toliko mržnje? Kako, kad su sada na mnogim mestima umesto hramova samo prazne livade bez bilo kakvog obeležja krsta? Meni, kao čoveku iz struke, nije dozvoljeno ni da predmet tamo, a, iskren da budem, teško i da bih pristao da radim s njihovim arhitektama u postojećim uslovima - zaključuje prof. Folić.

Zivojin Jokanović, advokat: Jevreji uzimaju trećinu

Tužba je pravno perfektna. Ozbiljnost članova priči daje i činjenica da je vladika na slučaju angažovanog svedetskog stručnjaka međunarodnog prava. Sad je preostalo da se reši još jedino pitanje - kompetencije suđa u Strazburu, koja je, po mišljenju nekih duševištvenika, diskutabilna. Ja nisam skeptik. Mislim da svako ko hoće da bude pravedan sudija ne može da zatvorí oči pred istinom. A o tome da postoji velika šteta naneta srpskom narodu i nečija odgovornost zbog toga što je to tako, uopšte ne treba diskutovati.

Prema mišljenju zastupnika SPC i Vlade Srbije, formalno-procesne radnje u ovoj pravnoj stvari nisu do kraja ispoštovane. Kako oni navode, u matičnoj zemlji iz koje tužba dolazi nisu iscrpljene sve pravne mogućnosti. Advokat Jokanović tu situaciju ovako objašnjava:

- Kosovo trenutno jeste teritorijalno u Srbiji i Crnoj Gori, ali je izvan njene državne i pravne jurisdikcije, što će reći da na odluke pristinskih sudova nema žalbe Vrhovnom sudu Srbije. Istina je da postoji Vrhovni sud Kosova i on bi trebalo da predstava za obnovu svetinja na Kosovu.

